

Detaljplan för del av Högstaby 1:6
Kåtavikens fritidsby

Storumans kommun
Västerbottens län

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Översiktsvy över planområdet. (Foto Mats Sandqvist, MAF Arkitektkontor AB 2012)

SAMMANFATTNING

Miljökonsekvensbeskrivning av detaljplan används för att få en helhetssyn av den miljöpåverkan som en planerad markanvändning kan antas medföra.

Enligt 6 kap. 11 § miljöbalken ska genomförandet av en detaljplan antas medföra en betydande miljöpåverkan om planen anger förutsättningarna för kommande tillstånd för sådana verksamheter som anges i bilaga 3 till Förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar.

Detaljplanen medger fritidsby med tillhörande anläggningar utanför sammanhållen bebyggelse, samt permanenta campingplatser. Dessa verksamheter tas upp i bilaga 3 och därmed ska detaljplanens genomförande antas medföra betydande miljöpåverkan. En miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning ska tas fram enligt 6 kap. 11 § miljöbalken.

Det huvudsakliga syftet med detaljplaneläggningen är att skapa planmässiga förutsättningar för en attraktiv utveckling av befintlig fritidsby. Detaljplanen redovisar befintliga fastigheter samt möjligheten till 34 nya tomtplatser för fritidsbebyggelse, ett område för handel och service, parkeringsområden för de boende, hamnområden för vattenrekreation och ett nytt sammanhållet campingområde.

Planförslagets konsekvenser bedöms mot ett ”Nollalternativ” som innebär den sannolika utvecklingen i området om inte exploatering enligt detaljplanen sker. Området bedöms i nollalternativet som fritids- och rekreationsområde där marginellt ökad fritidshusbebyggelse kan antas.

Miljökonsekvensbeskrivningen behandlar följande miljöaspekter som bedömts som extra viktiga att utreda samtidigt som detaljplanen tas fram:

- Kulturmiljö
- Strandskydd
- Vattenfrågor
- Friluftsliv
- Rennäring

I tabellen nedan sammanfattas bedömningen av planförslagets och nollalternativets konsekvenser samt vilka åtgärder som föreslås. Bedömningsgrunderna finns beskrivet på sida 6.

POSITIVA KONSEKVENSER	INGA/OBETYDLIGA KONSEKVENSER	SMÅ NEGATIVA KONSEKVENSER	MÅTTLIGA NEGATIVA KONSEKVENSER	STORA NEGATIVA KONSEKVENSER
MILJÖASPEKT	PLANFÖRSLAG	NOLLALTERNATIV	ÅTGÄRDSFÖRSLAG	
Kulturmiljö	Inga fornlämningar eller kulturlämningar påverkas negativt av detaljplanens genomförande. Området vid minnesmärket planläggs som Parkmark.	Inga fornlämningar eller kulturlämningar påverkas.	Inga åtgärdsförslag	

Strandskydd	Stranden i fritidsbyn är redan av människan starkt påverkad. Strandskyddets syften avseende växt- och djurlivet är delvis utsläckt pga vattenregleringen och av pågående verksamhet. I detaljplanen kan den mest värdefulla delen planläggas som Naturmark och därigenom få skydd mot ytterligare exploatering.	Stranden i fritidsbyn är redan av människan starkt påverkad. Strandskyddets syften avseende växt- och djurlivet är delvis utsläckt pga vattenregleringen och av pågående verksamhet.	Inga åtgärdsförslag
Vattenfrågor	Det är viktigt att ha en helhetssyn i vatten- och avloppsfrågan. Om alla ordnar sitt eget avlopp och sin egen dricksvattenbrunn kan området bli känsligt. Bästa lösningen för området är gemensamma lösningar för minireningsverk samt dricksvattentäkter. Överuman ingår i utpekade område "Avloppskänsliga vatten, inland, fosfor". Hög skyddsnivå gäller därmed i aktuellt område och tillstånd för att anlägga avloppsanläggning måste sökas hos kommunens miljö- och samhällsbyggnadsnämnd. Tillståndet fastställer placering av anläggningen och vilken teknik som måste användas för att klara reningskravet för det renade vattnet som släpps ut.	Nollalternativet innebär ingen risk för vattentäkterna då dessa ligger uppströms avloppsanläggningarna. Dagvattenmängden blir mindre än planförslaget eftersom det är mindre hårdgjorda ytor som vägar, parkeringsplatser och tak. Nollalternativet innebär att det är färre potentiellt förorenande föremål som, bilar, skotrar, båtar mm i området.	Villkor bygglov vatten och avlopp? (Planbestämmelse). Upprätta en handlingsplan för provtagning av dricksvatten och renat avloppsvatten där även befintliga anläggningar ingår. (Beskrivas i planbeskrivningen). Lokal information om miljöhänsyn till brukare av området. (Beskrivas i planbeskrivningen).
Friluftsliv	Genomförande av detaljplanen innebär att hela fritidsbyn görs mer attraktiv samt ökar kapaciteten för turister och andra besökare genom service, fler stugor och platser för husvagn/husbil. Fler boende/besökande i fritidsbyn innebär fler som tar sig ut i fjällvärlden, vilket är positivt för riksintresset.	Nollalternativet innebär att en viss ökning av besökare kan ske.	Inga åtgärdsförslag
Rennäring	Kåtaviken ligger i utkanten av samebyns användningsområde pga närheten till norska gränsen, inga viktiga kärnområden eller svåra passager av riksintresse finns i närområdet. Planförslaget genererar dock med fler stugor och campingplatser en ökad användning av området och dess omgivning som i sin tur kan påverka renskötseln negativt.	Nollalternativet innebär mindre påverkan på renskötseln eftersom färre människor besöker området jämfört med planförslaget.	Lokal information om regler, exempelvis skoterkörning, samt hänsyn till renskötseln i övrigt, exempelvis hundhantering, till brukare av området. (Beskrivas i planbeskrivningen).

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	2
INLEDNING	5
Bakgrund och syfte.....	5
Tidigare planer och utredningar	5
Riksintressen	6
Miljökvalitetsnormer	6
GENOMFÖRANDE	7
Behovsbedömning och avgränsning.....	7
Bedömningsgrunder	7
NULÄGESREDOVISNING	9
ALTERNATIVREDOVISNING	10
Planförslag.....	10
Nollalternativ.....	13
KONSEKVENSBEDÖMNING.....	14
KULTURMILJÖ	14
STRANDSKYDD	19
VATTENFRÅGOR - dricksvatten och avlopp, dagvatten, grundvatten, ytvatten samt översvämningrisk	23
FRILUFTSLIV	32
RENNÄRING	34
MILJÖMÅL	36
SAMLAD BEDÖMNING.....	37
UPPFÖLJNING	38
REFERENSER.....	39

INLEDNING

BAKGRUND OCH SYFTE

Kåtaviken ligger mellan Hemavan och Mo i Rana, med ca fem mil åt vardera hållet. Det korta avståndet mellan hav och fjäll bidrar till att området är attraktivt för både norska och svenska turister. Av Storumans kommunövergripande översiktsplan framgår att besöksnäringen och turismen har utvecklats till en av kommunens viktigaste näringar.

Kåtavikens fritidsby har vuxit fram successivt utan tidigare detaljpanelläggning vilket bidragit till saknad struktur i området. Husvagnar med tillhörande spiketält står spritt uppställda i området och en tillfällig dagligvaruhandel i form av en barack finns i anslutning till infartsvägen. Detaljplanens syfte är att skapa planmässiga förutsättningar för en attraktiv utveckling av befintlig fritidsby.

Detaljplanen redovisar 18 befintliga fastigheter för bostadsändamål samt möjligheten till 34 nya tomtplatser för fritidsbebyggelse, ett område för handel och service, parkeringsområden för de boende, hamnområden för vattenrekreation och ett nytt sammanhållet campingområde.

En miljöbedömning ska göras när en myndighet eller kommun upprättar eller ändrar en detaljplan, om dess genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, enligt 6 kap. 11 § miljöbalken. För detaljplaner ska en behovsbedömning, i enlighet med andra stycket 4 § MKB-förordningen, genomföras för att undersöka om betydande miljöpåverkan föreligger eller inte. Om betydande miljöpåverkan kan antas uppstå ska miljöbedömningen dokumenteras i en miljökonsekvensbeskrivning, enligt 6 kap. 12 § miljöbalken.

Det övergripande syftet är att främja en långsiktigt hållbar utveckling. Miljökonsekvensbeskrivningen ska identifiera, beskriva och bedöma den betydande miljöpåverkan som detaljplanen kan antas ge upphov till samt ge förslag på åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan. Miljökonsekvensbeskrivningen utgör sedan beslutsunderlag tillsammans med detaljplanen, samt underlag för uppföljning av den betydande miljöpåverkan som planen faktiskt medför.

TIDIGARE PLANER OCH UTREDNINGAR

Gällande översiktsplan för Storumans kommun antogs av kommunfullmäktige 2011-05-03. Av planen framgår att turistnäringen blivit en av kommunens viktigaste inkomstkällor och de västra delarna av kommunen pekas ut som särskilt intressanta för att utveckla besöksnäringen och skapa fler möjligheter för rekreation.

Att bygga i fjälldalarna kräver ett stort ansvarstagande när det gäller bebyggelsens estetiska utformning. En väl utformad bebyggelse höjer områdets attraktivitet och därmed också dess ekonomiska värde. Vid detaljpanelläggning och vid prövning av enskilda byggnadsärenden ska det vara ett villkor att en god arkitektonisk utformning säkerställs.

Fjälldalarna är generellt sett bebyggelseområden inom vilka landsbygdsutveckling är önskvärd. Därför bör principen om landsbygdsutveckling i strandnära lägen vara tillämpbar förutsatt att den inte kolliderar med övriga ovan uttalade planeringsprinciper. Bedömningarna bör göras planmässigt och bl.a. inbegripa de riksintressen som berörs, däribland rennäring, naturvård och turism. Den 29 april 2014 beslutade kommunfullmäktige att fastställa ett tematiskt

tillägg till översiktsplanen som behandlar ämnet landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS). Kåtaviken är utpekad som ett LIS-område. Detta innebär ett möjligt skäl för dispens från det generella strandskyddet.

Detaljplanen för Kåtavikens fritidsby stämmer väl överens med den utvecklingsstrategi som presenteras i Storumans kommunövergripande översiktsplan.

Ett planprogram för Kåtaviken har upprättats. Samråd kring programmet skedde under perioden 29 april t.o.m. 20 maj år 2013 och planprogrammet har godkänts av Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden 2013-09-12. Planområdet har inte tidigare varit detaljplanlagt.

RIKSINTRESSEN

Planområdet berörs av riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Hela fjällområdet i Storumans kommun är utpekad som riksintresse för turism och rörligt friluftsliv enligt 4 kap. 2 § miljöbalken. Planområdet ligger i anslutning till riksväg E12 som är av riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. Vindelfjällens naturreservat, ett av nordens största skyddade områden, ligger norr om planområdet. Vindelfjällens naturreservat är också ett Natura 2000-område.

MILJÖKVALITETSNORMER

Miljökvalitetsnormer är ett juridiskt bindande styrmedel som beskrivs närmare i miljöbalkens 5:e kapitel. Syftet med miljökvalitetsnormer är att komma till rätta med hälso- och miljöpåverkan från så kallade diffusa utsläpp. Det gäller till exempel utsläpp från trafik och jordbruk. Miljökvalitetsnormer infördes med miljöbalken år 1999. Det finns idag miljökvalitetsnormer för:

- Buller
- Luft
- Vatten

Riktvärdet för buller mot bostäder kommer inte att överskridas. Bebyggelsen bedöms ligga på tillräckligt stort avstånd från riksvägen. Buller från skotertrafik kan dock tidvis störa de boende i området, men bedömningen är att det händer så sällan att det inte medför risk för överskridande av miljökvalitetsnormer enligt 5 kap 2 § miljöbalken.

Det finns även reglerade miljökvalitetsnormer för utomhusluft. Det är bra luftkvalitet i Kåtaviken och den föreslagna markanvändningen bedöms inte medföra risk för överskridande av miljökvalitetsnormer enligt 5 kap 2 § miljöbalken.

Planområdet berör sjön Överuman som omfattas av miljökvalitetsnormer. Överuman har otillfredsställande ekologisk potential och den kemiska statusen uppnår ej god. Miljökvalitetsnormerna för vatten utreds under avsnitt *Konsekvensbedömning - Vattenfrågor*.

GENOMFÖRANDE

BEHOVSBEDÖMNING OCH AVGRÄNSNING

Kommunen har upprättat en behovsbedömning som samrått med länsstyrelsen. Kommunens bedömning var att planens genomförande kan leda till betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen meddelade i sitt yttrande 2015-11-24 att de delar kommunens bedömning att planen kan anses medföra betydande miljöpåverkan, en miljökonsekvensbeskrivning ska därmed upprättas.

Kommunen bedömer utifrån behovsbedömningen samt länsstyrelsens yttrande att miljöbedömningen kan avgränsas till att utreda och beskriva konsekvenserna för:

- Kulturmiljö
- Strandskydd
- Vattenfrågor
- Friluftsliv
- Rennäring

Kåtavikens fritidsby utgör grunden för geografisk avgränsning. Avgränsningen utvidgas för de miljöaspekter som påverkas utanför fritidsbyn.

BEDÖMNINGSGRUNDER

En konsekvensbedömning görs genom en sammanvägning av det berörda intressets värde och av ingreppets eller störningens omfattning. Konsekvensen beskrivs i fem graderingar. *Där inte annat anges avses negativ konsekvens. Positiva konsekvenser lyfts fram och tydliggörs.* Bedömningen obetydliga konsekvenser används då inga eller obetydliga miljökonsekvenser bedöms uppstå.

Stora konsekvenser; Betydande eller begränsad påverkan på riksintresse, eller betydande påverkan på värden av lokalt/regionalt intresse.

Måttliga konsekvenser; Liten påverkan på värden av riksintresse eller begränsad påverkan på värden av lokalt/regionalt intresse.

Små konsekvenser; Liten påverkan på värden av lokalt/regionalt intresse.

Inga/Obetydliga konsekvenser; Inga eller obetydlig påverkan på värden av riksintresse eller lokalt/regionalt intresse.

Positiva konsekvenser; Konsekvenser som förbättrar värden av riksintresse eller lokalt-/regionalt intresse.

POSITIVA KONSEKVENSER	INGA/OBETYDLIGA KONSEKVENSER	SMÅ NEGATIVA KONSEKVENSER	MÅTTLIGA NEGATIVA KONSEKVENSER	STORA NEGATIVA KONSEKVENSER
--------------------------	---------------------------------	------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------

Bedömning av hur dessa miljökonsekvenser påverkar värden av riksintresse eller lokalt-/regionalt intresse.

Betydande påverkan; Värden som utgör grund för utpekandet av objektet försvinner.

Begränsad påverkan; Objektets värden finns kvar men minskar generellt eller delar av värdena försvinner.

Liten påverkan; Delar av objektets värden minskar.

NULÄGESREDOVISNING

Kåtaviken är en del av sjön Överuman i Umeälvens vattensystem och ligger mellan Hemavan och Mo i Rana, vackert beläget omgivet av fjällvidder. Bebyggelsen ligger utspridd på fjällslutningen. Totalt finns 21 fritidshus och 2 permanentbostäder i området, varav 18 fastigheter (17 bebyggda) är inom planområdet. Den ursprungliga bebyggelsen ligger vid infartsvägen i västra delen. Huvudbyggnaden används inte längre till bostad. Här bedrevs tidigare ett mindre fjälljordbruk. Markanvändningen har gradvis förändrat från areell näring med småjordbruk till rekreation, turism och friluftsliv.

Kåtavikens fritidsby har vuxit fram successivt utan tidigare detaljplanläggning vilket bidragit till saknad struktur i området. Enklare gator i form av grusvägar och utplanade grusbelagda ytor för uppställning av husvagnar med tillhörande spiketält förekommer i området. Husvagnarna är utspridda och området framstår som lite ostrukturerat. De grusbelagda ytorna ligger i anslutning till infartsvägen som försörjer området med trafik från riksväg E12. En tillfällig dagligvaruhandel i form av en barack finns i anslutning till infartsvägen.

Flygfoto över Kåtaviken (källa: Lantmäteriet) och vy över stugorna (foto: MAF Arkitektkontor)

Kåtaviken ligger på ett lågfjäll med sydlig sluttning. Marknivån inom planområdet ligger mellan +523 och +585 meter över havet. Planområdet är till stor del bevuxet med fjällbjörskog. Området är myrrikt med kärrytter omväxlat med våta rishedar och videsnår. Ett större sammanhängande myrstråk ligger centralt i planområdet. Marken flackar ut vid myren och bildar ett sluttande terrassplan i terrängen. I nordvästra delen av planområdet är lutningsförhållanden lokalt mycket branta. Den östra delen av planområdet har tidigare används till skidbacke. Fjällvegetationen är på väg att återetableras i backen, men det går fortfarande att skönja spår från den tidigare släpliftkorridoren i terrängen.

Området avvattnas av en större fjällbäck som förgrenar sig. Fjällbäcken ligger väster om planområdet. En bäckravin har bildats när vattnet har eroderat de lösa jordlagren. Markavvattningen sker också genom översilning. Stora mängder ytvatten rinner ner längs fjällslutningen mot Överuman. Markvattnet samlas upp i myrarna som fungerar som utjämningsmagasin.

Tre runda små dammar ligger nära fjällbäckens utflöde, till viss del inom södra delen av planområdet. Dammarna har tidigare använts till fiskodling men står idag oanvända. Centralt i planområdet, väster om befintlig camping, finns två grottslukhål (s.k. doliner) varav ett är utrustat med en vattenförsörjningsanläggning som använder vattnet i grottorna som råvatten. Ytterligare två grottslukhål finns i planområdets nordöstra del.

Överuman reglerades på 1960-talet, före vattendraget reglerades fanns odlingsmarker i den nedre delen av planområdet. Det finns fortfarande spår av gammal ängsmark i områdets sydöstra del.

ALTERNATIVREDOVISNING

PLANFÖRSLAG

Bostäder

Detaljplanen medger möjlighet till 34 nya tomtplatser för fritidsbebyggelse, orienterade direkt norr om befintlig bebyggelse samt i planområdets nordvästra del med närhet till fjällbäcken. Ortofoto tillsammans med grundkarta har använts när planområdet har utformats. Målsättningen har varit att placera tomterna på torra stabila marker med god utsikt över landskapet. Befintliga bäckar och vattendrag ska påverkas så lite som möjligt.

Plankarta monterad på ortofoto (plankarta MAF, ortofoto Lantmäteriet). Gula ytor = bostäder, brun = handel, grön = naturmark, blå = vattenområde, mörkblå = tekniska anläggningar, mörkgrå = parkering och ljusgrå = hamm.

Senare har okulärbesiktning i fält genomförts som har medfört vissa justeringar av planutformningen. Det kuperade landskapet möjliggör att samtliga fastigheter får storslagen utsikt över Överuman. Fastigheterna är placerade så tätt som terrängen, vegetationen och vattendragen tillåter.

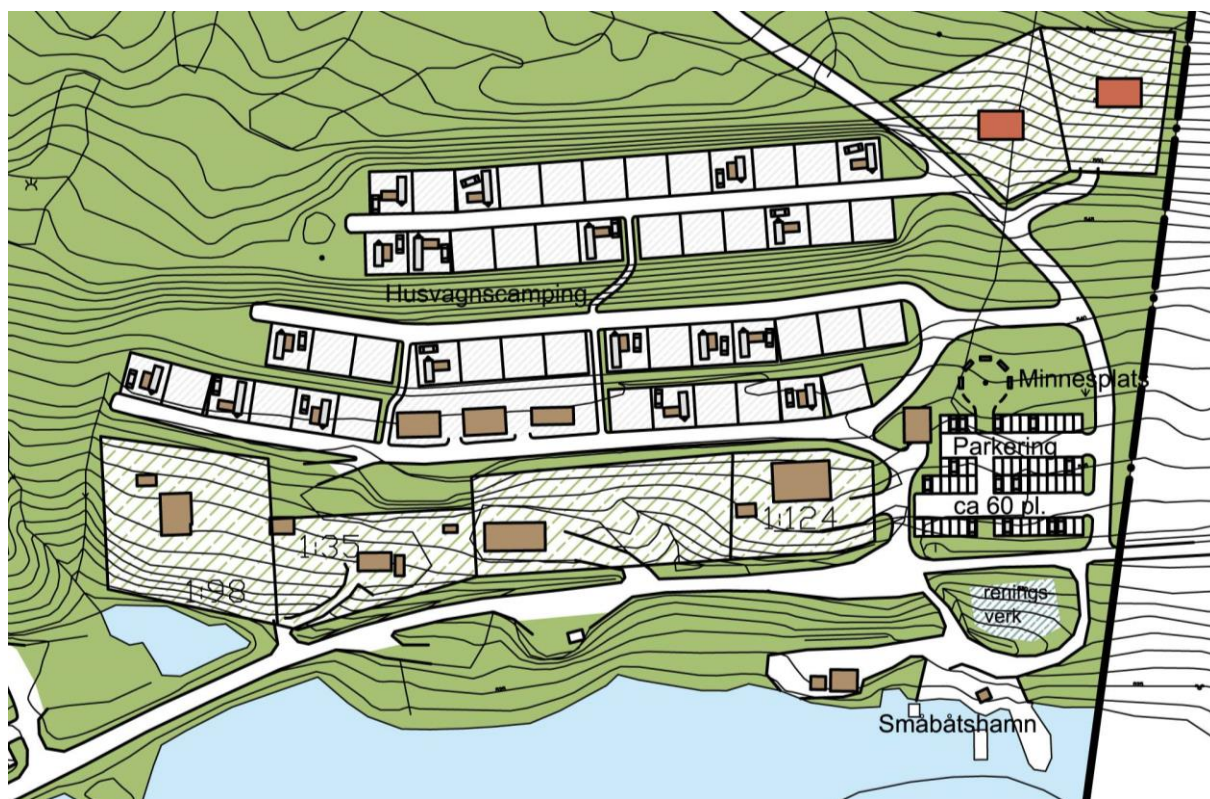
Minsta fastighetsstorlek vid fastighetsindelning är 1200 kvadratmeter, men de flesta tomter blir ca 1400 kvadratmeter.

Högsta taklutning är 38 grader för all ny bostadsbebyggelse. Övervåningen kan då inredas och en balkong kan anordnas på gavelfasaden. Från balkongen erhålls fin utsikt mot Överuman. Tillåten byggnadsarea är 100 m² i de tillkommande östra delarna, medan 120 m² tillåts i de västra delarna av planområdet. Detaljplanen medger inte suterrängvåning på den tillkommande bebyggelsen. Detta eftersom fjällslutningen är utsatt för stora dagvattenflöden som medför risk för vattenskadorna på husgrunder.

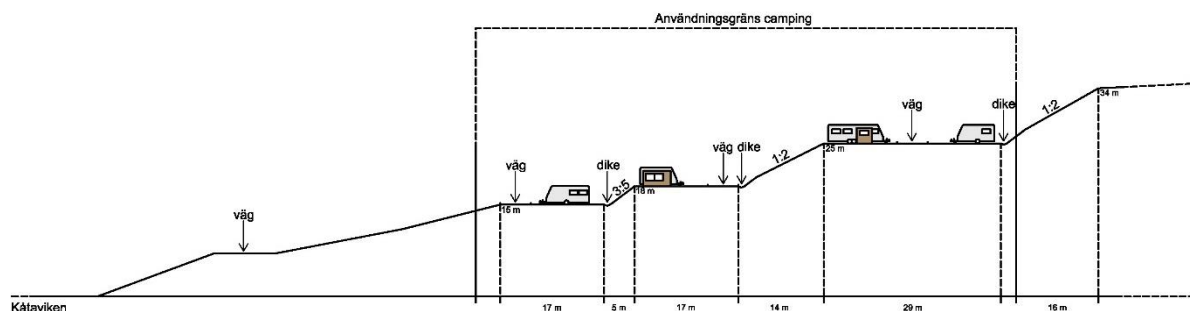
Byggnader ska placeras minst 2 meter från tomtgräns som vetter mot gata. Huvudbyggnader ska placeras minst 6 meter från, och komplementbyggnader minst 3 meter från, övriga tomtgränser.

Camping

Campingverksamheten är idag spridd i området. En ny sammanhållen campingplats redovisas i detaljplanens östra del, där det idag finns en mindre husvagnscamping. Campingplatsen orienteras parallellt med höjdkurvorna för att minimera behovet av utjämning, se figur nedan.

Figur 10. Förslag till utformning av campingplats. (Illustration MAF Arkitektkontor AB, 2016)

Figur 11. Sektionsvy över campingen. (Illustration MAF Arkitektkontor AB, 2015)

Den branta terrängen medför att två skilda terrassplan skapas för uppställning (se figur 11). Höjdskillnader tas upp med slänt eller stödmur. Utsikten mot Överuman är en tillgång som tas tillvara i den sluttande terrängen. Campingområdet ger plats för ca 50 husvagnar/husbilar. Två större uthyrningsstugor samt en byggnad som görs om till ett gemensamt servicehus behålls.

Planen medger upprättande av s.k. spiketält inom campingområdet. Ett spiketält kan liknas vid ett förtält byggt i hårt material. Spiketälten får inte överstiga en bredd på 2,5 meter, en höjd på 2,5 meter och en längd på 4,5 meter. Varken längd- eller höjdmått får överstiga tillhörande husvagns mått (Storuman kommun, Miljö- och byggnadsnämnden, 2003-05-08). Campingenheter (husvagn och spiketält) ska placeras på ett brandsäkert avstånd på minst 4 meter ifrån varandra. Varje campingtomt bör uppgå till ca 12x12 meter för att möjliggöra utrymme för husvagn, spiketält och säkerhetsavstånd till nästa enhet.

Detaljplanen medger en bruttoarea på 1000 m² inom campingområdet. Med förutsättningen att endast ett spiketält får uppföras per campingtomt uppnås en bruttoarea på 562,5 m². Tre befintliga byggnader behålls, liksom en garagebyggnad. Bruttoarean för dessa uppgår till ca 302 m². Detaljplanen medger 135 m² extra byggrätt, inom campingområdet. Ett till servicehus kan då uppföras inom området.

Handel

I detaljplanen medges ett markanvändningsområde för handel i anslutning till infartsvägen. Byggnad får uppföras med en maximal bruttoarea på 600 m² och ska förslagsvis erbjuda dagligvaruhandel och försäljning av fiskekort och fiskeutrustning.

Småbåtshamn

Detaljplanen medger två hamnområden i anslutning till infartsvägen. Det västra medger upprättning av båthus som anordnas vid stranden. Det östra hamnområdet är ett redan befintligt fiskeläge med båtplats. Idag förvaras båtar längs stränderna. Syftet med den nya markanvändningen är att tillgodose de boende med förvaringsmöjligheter av fiskebåtar under fiskesäsongen.

Parkering/garage:

Idag parkerar fastighetsägarna sina bilar på särskilt anordnade parkeringsplatser vintertid. Detaljplanen redovisar två markanvändningsområden för parkering i anslutning till infartsvägarna. Syftet är att tillgodose de boende i planområdet med lättåtkomlig bilparkering under den period då marken är snötäckt. Parkeringsplatser för handels- och campinggäster anordnas inom respektive kvartersområde. I detaljplanen redovisas ett markanvändningsområde för skoter garage/förråd i anslutning till infartsvägen. Upprättning av byggnad med en maximal bruttoarea på 1300 m² medges. Syftet är att tillgodose det utökade behovet av säker förvaring av skoter och annan värdefull fritidsutrustning i planområdet. Området dimensioneras med en skoter garageplats per tomtplats.

Parkmark

Området runt minnesmärket betecknas som parkmark i detaljplanen, där t.ex. sittbänkar kan ordnas för att förstärka platsens karaktär.

Naturmark

All mark som inte planlagts för ovanstående ändamål har lagts som Natur i planförslaget, vilket innebär att inga byggnader, vägar eller parkeringsplatser/uppställningsytor får uppföras.

NOLLALTERNATIV

Syftet med nollalternativet är att ge en likvärdig bas för jämförelser mellan olika alternativ. Nollalternativet är nulägesituationen med pågående markanvändning och förväntade förändringar om inte exploateringen enligt detaljplanen genomförs. Konsekvenserna för nollalternativet bedöms utifrån horisontåret 2030.

Området har ingen gällande detaljplan. Översiktsplanen antagen 2011 är positiv till landsbygdsutveckling, området är ett utpekad LIS-område vilket är ett dispenskäl för att bygga inom strandskyddat område. Den troliga utvecklingen i Kåtaviken om föreslagen detaljplan inte genomförs är att utbyggnad sker utan detaljplan, genom enskilda byggnadsärenden. Kåtaviken kan troligtvis växa genom enstaka bostäder.

Nollalternativet innebär att den strukturering av området som ett genomförande enligt detaljplanen innebär inte kommer till stånd, området kommer troligtvis även i framtiden att uppfattas som något ostrukturerat.

Kåtavikens fritidsby har vuxit fram successivt utan tidigare detaljplaneläggning vilket bidragit till saknad struktur i området (foto: MAF Arkitektkontor)

KONSEKVENSBEDÖMNING

KULTURMILJÖ

Förutsättningar

För samerna är fjällvärlden ett hemland med lång kulturhistoria och som innehåller stora delar av det samiska kulturarvet. Det betespräglade fjällandskapet är till stor del ett resultat av den renskötsel som sedan lång tid bedrivits i fjällvärlden.

Jordbrukskolonisationen i Högstaby inleddes på 1840-talet då tomt och bostad utsågs på ett näs nära Lillfjället, ca 4 km sydväst om Kåtaviken. I början av 1850-talet fick samerna Carl Carlsson och Anders Andersson Bonta tillstånd att anlägga nybygget. Gårdsbruket vid Kåtaviken har tillkommit därefter och finns redovisat på en avvittringskarta från början av 1900-talet.

Prospekteringar för malmbrytning och stenbrott, där man t.ex. har letat efter täljsten, har förekommit sedan förhistorisk tid. SGU har gjort systematiska fältinventeringar i vidsträckta områden i Tärna socken särskilt kring sekelskiftet 1900.

Arkeologisk utredning

En arkeologisk utredning utfördes under sommaren 2013 i Kåtaviken. Utredningen har genomförts som arkivstudier och fältarbete med okulära fältiakttagelser och selektiv sondning i en första etapp. Undersökningar i provgropar och schakt grävda med maskin återstår vid behov i en andra etapp. Endast ett delområde i utredningsområdet bedöms som aktuellt för en andra etapp, om exploatering planeras i delområdet. I övrigt görs bedömningen att ingen fortsatt etapp behövs i utredningsområdet.

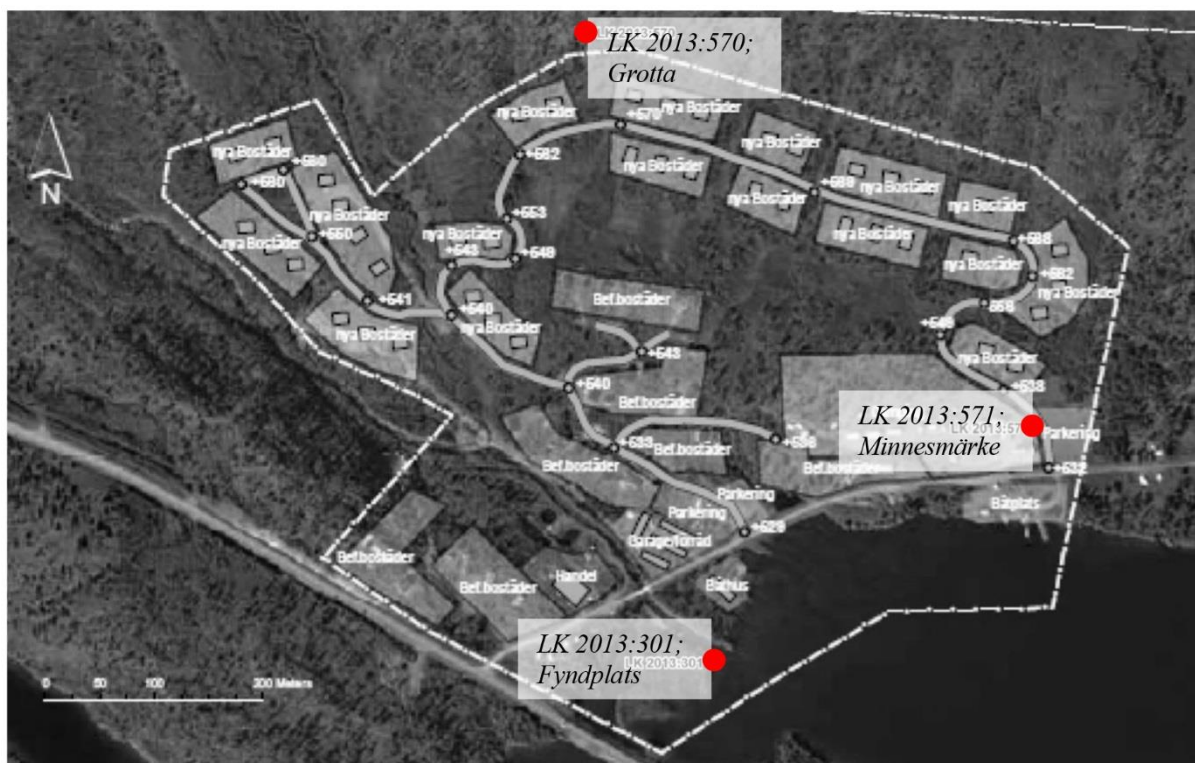
Enligt FMIS (digitalt fornminnesregister) var två lokaler med förhistoriska fyndplatser kända inom utredningsområdet före utredningen; (RAÄ Tärna 631:1 och 632:1), och en säkerställd boplats (RAÄ Tärna 6:1) var registrerad omedelbart utanför utredningsområdet.

Dessa tre platser visade sig vara felmarkerade i FMIS. Fynden gjordes vid en särskild fornminnesinventering för projektet ”Arkeologiska undersökningar vid reglerade sjöar och vattendrag i Västerbottens län” år 1982 och boplatsen delundersöktes i samma projekt 1983. Tidigare, år 1959, utförde Riksantikvarieämbetet fornminnesinventering och arkeologiska utredningar inom områden som skulle komma att påverkas av sjöregleringen för vattenkraftsutbyggnaden. Lokalerna från 1982 och 1983 har lägesmarkerats i FMIS år 1996 byråmässigt med hjälp av flygstråksbilder. Lägesmarkeringarna blev så felaktiga att de inte är antikvariskt användbara. Den byråmässiga överföringen från flygstråksbilderna gjordes antagligen inte av platsledare med vana av flygbildstolkning och granskning av fornminnen enligt sedvanliga rutiner.

Utskrift från FMIS, kompletterad med id-nummer för fornminneslokalerna Tärna 631:1 och 632:1 i utredningsområdet och Tärna 6:1 utanför utredningsområdet. (Ur rapporten Arkeologisk utredning inom fastigheten Högstaby i Tärna socken, landskapet Lappland, Rapport 2014:3, LK Konsult, Landskapsarkeologerna)

Två av lokalerna, Tärna 6:1 och Tärna 632:1 ligger ca 200 – 300 m öster om utredningsområdet och berörs således inte i denna utredning. Tärna 631:1 ligger i utredningsområdet på en plats ca 300 – 350 m sydväst om den plats som redovisas i FMIS, se karta ovan för felaktig placering och karta på följande sida (LK 2013:301) för ny placering. På denna plats kunde inga ytterligare indikationer på förhistoriskt fyndmaterial iakttas med de metoder som användes vid den nu utförda utredningen, men i anslutning till platsen kan man överväga en fördjupad utredningsetapp om exploatering planeras.

De objekt som registrerades vid den arkeologiska utredningen redovisas med rött; LK 2013:301, LK 2013:570 och LK 2013:571. (Ur rapporten Arkeologisk utredning inom fastigheten Högstaby i Tärna socken, landskapet Lappland, Rapport 2014:3, LK Konsult, Landskapsarkeologerna)

Inga nya fornlämningar registrerades i utredningsområdet. Förutom den tidigare kända fyndplatsen i utredningsområdet registrerades ett minnesmärke över aktiviteter på platsen i slutet av andra världskriget.

Strax utanför utredningsområdet registrerades en liten grotta med målad text från år 1982 och med nedrasade stenar nedanför, delvis i utredningsområdet.

RAÄ Tärna 6:1 berörs inte så att en förundersökning behövs i samband med detaljplanarbetet eller nybebyggelse i utredningsområdet.

Inga lämningar efter förhistoriska aktiviteter har identifierats i utredningsområdet. Smärre bergsklackar/stora block av gråberg sticker upp i moränmarken på några få ställen, utan spår av bearbetning för råvaruuttåg av karaktäristisk förhistorisk karaktär.

Inga spår efter samiska lämningar har identifierats i utredningsområdet. De klippformationer som förekommer har sprickbildningar och utrymmen i vilka inga bengömmor har identifierats.

Förekommande berghällar saknar synliga spår efter äldre ristningar och hållmålningar.

Karaktäristiska spår efter gårdsbrukets aktiviteter under främst 1900-talet finns på många platser (ängsmarker, odlingsmarker, täkter, stigar/vägar etc.), men inga som bedöms ha sådan karaktär att de bör tillföras FMIS. Den ursprungliga gårdsplatsen är ännu bebyggd.

Några sentida mindre täkter har provbrytningskaraktär, men inga karaktäristiska spår efter malmprospektering har identifierats.

Utredningens slutsats är att en detaljplan och bebyggelse enligt föreslagen detaljplan är förenlig med värnandet av kulturhistoriskt värdefulla miljöer och fornminnen i länet.

Konsekvenser

Planförslag

Planförslaget har obetydande påverkan på fornlämningarna. Fyndplats (LK 2013:301) ligger utanför planområdet och ingen exploatering planeras på platsen. Eftersom denna detaljplan inte omfattar fyndplatsen bedöms det omotiverat att gå vidare med en andra utredningsetapp. Inte heller några ytterligare fältundersökningar bedöms i den arkeologiska utredningen behövas för att ta reda på om fornlämningar berörs i planområdet. Här påtalas dock att man aldrig kan utesluta att fornfynd finns gömda/deponerade/tappade i marker där inga indikationer syns på marken. Om sådana kommer fram vid grävning ska Länsstyrelsen Västerbotten kontaktas för besked om hur man går vidare.

Mo i Rana och Storuman har gemensamt intresse av att bevara minnesmärket. Inga åtgärder får vidtas inom område som kan skada minnesmärket. Området runt minnesmärket betecknas därför som parkmark i detaljplanen, där t.ex. sittbänkar kan ordnas för att förstärka platsens karaktär. Parkmark förutsätter skötsel efter "ortens sed" vilket kan tolkas som att platsen vid minnesmärket bör hållas i städat skick. På parkmark får komplement för parkens användning anläggas, exempelvis planteringar, stigar och kiosk, däremot får inte större byggnader uppföras.

Nollalternativ

Minnesmärket står kvar men har inte det skydd mot bebyggelse som parkmarken innebär.

Åtgärdsförslag

Inga ytterligare åtgärdsförslag föreslås.

Bedömning

Planförslag

Positiva konsekvenser; Konsekvenser som förbättrar värden av riksintresse eller lokalt-/regionalt intresse.

Nollalternativ

Inga/Obetydliga konsekvenser; Inga eller obetydlig påverkan på värden av riksintresse eller lokalt/regionalt intresse.

STRANDSKYDD

Förutsättningar

Naturmiljön kring sjön vid Kåtaviken är kraftigt påverkad av vattenregleringen som gjordes på 1960-talet. I och med vattenregleringen höjdes vattennivån och mycket mark, framförallt jordbruksmark, blev en del av sjön. Väg E12 och den lokala vägen som förser Kåtaviken ligger nära strandlinjen. E12 går delvis på bank över sjön.

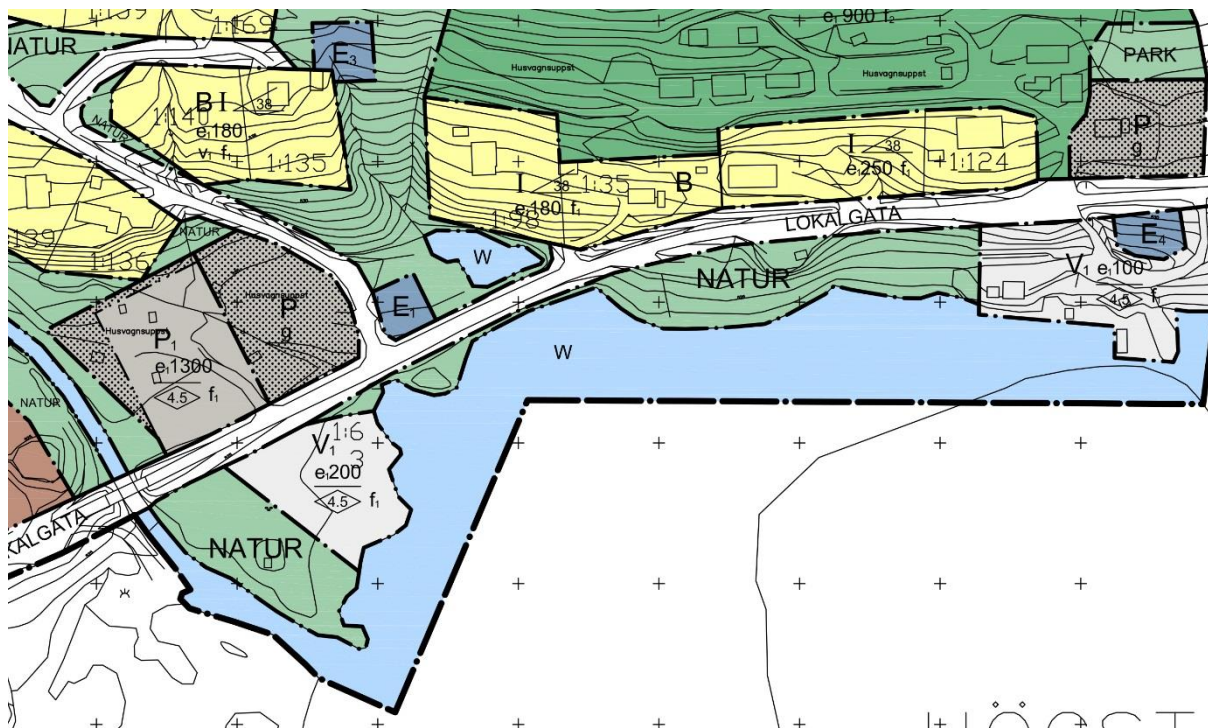
Strandområdet används sommartid framförallt för diverse båttaktiviteter, se bild nedan.

Nuläge. Flygfoto över Kåtaviken (källa: Lantmäteriet)

Delar av strandlinjen (foto: MAF Arkitektkontor)

Utdrag ur föreslagen detaljplan, samrådshandling (MAF Arkitektkontor)

Markanvändningen vid stranden i föreslagen detaljplan är till största del Naturmark, två områden planläggs som V₁ småbåtshamn.

Strandskyddsbestämmelser

Strandskyddet ska långsiktigt trygga att medborgarna har tillgång till strandområden genom allemansrätten. Dessutom ska strandskyddet bevara goda livsvillkor för djur och växtlivet. För att tillgodose syftena är det enligt huvudregeln förbjudet att inom strandskyddsområden vidta vissa åtgärder. Strandskyddet är ett generellt skydd och gäller på ett likartat sätt i hela landet. Bestämmelserna gäller oavsett om området är tätt eller glesbebyggt, om det finns gott om sjöar och vattendrag eller inte, samt oavsett vilka naturtyper eller arter som finns i området. Det skyddade området är normalt 100 meter från strandkanten, både på land och i vattenområdet och inkluderar även undervattensmiljön. Länsstyrelsen kan utöka strandskyddet upp till 300 meter, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Strandskyddsreglerna finns i 7 kap. 13–18 h §§ miljöbalken.

Inom ett strandskyddat område får man inte bygga nya byggnader, anlägga bryggor, sätta upp staket, schakta, spränga eller fälla träd. Man får inte heller ändra byggnaders användning, till exempel genom att bygga om en fiskebod till ett fritidshus, om det hindrar allmänheten från att vara i området. Ekonomibyggnader och anordningar som behövs för jordbruk, fiske, skogsbruk eller renkötsel är undantagna från förbudet, om de måste ligga inom strandskyddat område för sin funktions skull.

För att möjliggöra ny bebyggelse inom strandskyddat område måste ansökan om dispens från strandskyddet göras, dispens kan endast ges om det föreligger ett särskilt skäl. De särskilda skälen står i sin helhet i 7 kap. 18 c–d § miljöbalken, och innebär att dispens kan ges om området;

- är ianspråktaget på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
- är väl avskilt från stranden av till exempel en större väg eller järnväg,

- behövs för en anläggning som måste ligga vid vatten och behovet inte kan tillgodoses utanför området,
- behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
- behöver användas för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför strandskyddsområdet,
- behöver användas för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

Om platsen ligger inom ett utpekade område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, så LIS-område, kan dispens ges om det;

- bidrar till utvecklingen av landsbygden
- är att bygga ett enstaka en- eller tvåbostadshus i anslutning till befintliga bostadshus.

Motivering till upphävande av strandskyddet

Den 29 april 2014 beslutade kommunfullmäktige i Storuman att fastställa ett tematiskt tillägg för landsbygdsutveckling i strandnära läge till den kommunövergripande översiktsplanen. Kåtaviken är utpekade som ett LIS-område.

I LIS-planen fastställs att varje verksamhet som skapar arbetstillfällen, eller varje tillkommande bostadshus, helårs- eller fritidshus, som skapar underlag för service är viktiga delar för en positiv landsbygdsutveckling i Storuman kommun.

Detaljplanen medger 34 nya tomtplatser för fritidsbebyggelse och ett markanvändningsområde för handel. Framst tillgodoser planen efterfrågan på fritidshus i kommunen vilket stärker underlaget för service och handel på landsbygden. Dagligvaruhandel skapar viss arbetsmöjlighet och erbjuder närliggande orter enklare service.

För att möjliggöra den ökade fritidshusexploateringen i Kåtaviken måste viss stödjande funktion och verksamhet anläggas inom det generella strandskyddsområdet. För att vinterparkeringen ska tjäna sitt syfte och fastighetsägarna ska kunna nyttja fastigheterna året runt måste parkeringen vara tillgänglig under perioden då marken är snötäckt. Detta är endast möjligt i anslutning till infartsvägen. För att möjliggöra användandet av skoter för att angöra fastigheter måste skoterförvaring anordnas i anslutning till parkeringen.

Utrymmet närmast bäcken lämnas fritt från bebyggelse. Detta för att säkerställa goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtliv. Befintlig bebyggelse ligger inom det generella strandskyddet i planområdet. På en höjd öster om fjällbäcken finns viss byggnation närmare än 25 meter.

Som motiv för upphävande av strandskyddet åberopas 7 kap. 18 d § miljöbalken då ett genomförande av detaljplanen bidrar till en positiv landsbygdsutveckling. Strandskyddets syfte bedöms kunna upprätthållas inom byggnadsfri lokal.

Som motiv kan även åberopas 7 kap. 18 c § punkt 1,3,4 och 5 miljöbalken. Del av planområdet har redan tagits i anspråk enligt punkt 1. Hamnar är anläggningar som till sin funktion behöver ligga vid vatten enligt punkt 3. Pågående verksamhet består av camping. Campingplatsen är idag spridd och behöver koncentreras. Upphävande av strandskyddet kan då även motiveras med punkt 4, behövs för att utvidga en pågående verksamhet som inte kan genomföras

utför planområdet samt punkt 5 behövs för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse, d.v.s. utveckla turistnäringen i området.

Konsekvenser

Planförslag

Konsekvenser för växt- och djurlivet som strandskyddet avser att skydda

Det finns i dagsläget två småbåtshamnar och detaljplanens genomförande innebär att en av dessa flyttar ca 100 meter västerut till ny anvisad plats. Platsen för ny småbåtshamn används idag som båtupplag. Övrig mark söder om lokalgatan planläggs som Naturmark vilket innebär att inga byggnader eller parkeringsplatser/uppställningsytor får uppföras. De delar av stranden som bedöms mest värdefulla att bevara för växt- och djurlivets syften är området där fjällbäcken mynnar ut i sjön. Det området planläggs som Naturmark.

Konsekvenser för rekreativvärden som strandskyddet avser att skydda

Tillgången till strandområdet förblir detsamma som nuläget, enda skillnaden är att en av småbåtshamnarna flyttar västerut till båtupplaget.

Nollalternativ

Nollalternativet innebär att nulägesituationen fortsätter. Marken skyddas inte av Naturmarkbestämmelsen som innebär att inga byggnader eller andra anläggningar får uppföras. Småbåtshamnarna blir kvar på befintliga platser.

Åtgärdsförslag

Inga åtgärdsförslag föreslås.

Bedömning

Området är redan stark påverkat av bebyggelsen, tidigare genom vattenregleringen och senare genom framförallt vägar, småbåtshamnar och grusplan/uppställningsplatser. Strandskyddets syften för växt- och djurlivet är i denna del av viken delvis borta. Området där fjällbäcken mynnar ut i sjön bedöms som mest värdefullt och planläggs därmed som Naturmark.

Planförslag

Små konsekvenser; Liten påverkan på värden av lokalt/regionalt intresse.

Begränsad påverkan; Objektets värden finns kvar men minskar generellt eller delar av värdena försvinner.

Nollalternativ

Små konsekvenser; Liten påverkan på värden av lokalt/regionalt intresse

Begränsad påverkan; Objektets värden finns kvar men minskar generellt eller delar av värdena försvinner.

VATTENFRÅGOR - DRICKSVATTEN OCH AVLOPP, DAGVATTEN, GRUNDTVATTEN, YTVATTEN SAMT ÖVERSVÄMNINGRISK

Förutsättningar

Som underlag för vatten- och avloppsfrågor har *Rapport VA-utredning Kåtavikens fritidsby, Kåtavikens servicecenter daterad 2016-05-09 (Sigma civil)* samt *Rapport Fältbesök Kåtaviken, Geotekniska och marktekniska förutsättningar, daterad 2013-09-17 (Reinertsen)*, tagits fram.

Dricksvatten och avlopp

Markens beskaffenhet

Marken bedöms till stor del bestå av fast lagrad moränjord med mäktigheter på ca 1-4 m. Moränen bedöms vara en så kallad normalmorän, vilket innebär att huvudfraktionerna är siltig sandig- eller sandig siltig morän med tjälfarlighetklass 3-4. Bergnivån i området bedöms vara på 1-4 m djup under markytan. Lokalt finns det höjdparter där berg ligger närmare markytan. Norr om befintlig bebyggelse finns en större plan myrmark med 0,5-1,0 m torv i ytan. I planområdets nordvästra del längs med fjällbäcken finns det i markytan ett ca 2 m tjockt lager svallsand och svallgrus med tjälfarlighetsklass 1.

Befintliga anläggningar

Det finns 17 bebyggda fastigheter samt camping med servicebyggnader i planområdet.

Bild hämtad från planprogram för Kåtavikens fritidsby. Bilden visar huvudstråken av de vattenledningar som finns i området. Vattenuttaget sker från två kalkällor i området. Ovanstående karta visar endast avloppsbrunnarna i den centrala delen av området (det finns många enskilda avloppsbrunnar i området). Vattenfall har en elledning (markledning) som löper parallellt med infartsvägen.

Befintlig bebyggelse förses med dricksvatten via två brunnar. Det västra området som betjänar 13 fastigheter får vatten från en brunn väster om fjällbäcken utanför planområdet via en tryckstegring, belägen öster om fjällbäcken. Det östra området förses med vatten från ett av

grottslukhålerna (dolin) som ligger centralt i området väster om fritidsbyn och betjänar 4 fastigheter samt camping med servicebyggnader. Brunnarna har god till mycket god vattenkapacitet och vattenkvalitet.

Befintliga avloppsanläggningar utgörs huvudsakligen av markbäddar och infiltrationsanläggningar. I ett flertal fall delar två fastigheter på en anläggning.

Planerade anläggningar

Planerad bebyggelse kan anslutas till befintliga dricksvattenanläggningar. Enskilda anläggningar på respektive tomt är en möjlighet men det ökar risken för att de blir påverkade av avloppsvatten, speciellt om man väljer att anlägga separata avloppsanläggningar för respektive tomt. De blir dessutom svårare att ha kontroll över vattenkvaliteten i dessa.

I planförslaget är ett antal områden avsatta för gemensamma avloppsanläggningar. Tomterna är stora, upp till 1400 m², vilket även ger utrymme för enskilda anläggningar inom tomterna. Det ger möjlighet till att välja mellan olika alternativ att lösa avloppsfrågan.

Naturvårdsverkets föreskrift (NFS 2006:7) bygger på funktionskrav, d v s vilket reningskrav en avloppsanläggning ska uppnå. Hur hårda krav som ställs beror på omgivningens känslighet och på hur många andra avloppsanläggningar som finns i närheten. Funktionskraven indelas i två nivåer, normal skyddsnivå och hög skyddsnivå som gäller i särskilt känsliga områden. Enligt EU-direktivet ska medlemsländerna peka ut avloppsvattenkänsliga områden som kräver mer långtgående rening av avloppsvatten från tätort än vad övriga områden gör. Överuman ingår i utpekade område ”Avloppskänsliga vatten, inland, fosfor”. Hög skyddsnivå gäller därmed i aktuellt område och tillstånd för att anlägga avloppsanläggning måste sökas hos kommunens miljö- och samhällsbyggnadsnämnd. Tillståndet fastställer placering av anläggningen och vilken teknik som måste användas för att klara reningskravet för det reade vattnet som släpps ut.

En väl beprövad metod som kan ge tillfredställande resultat är trekammarbrunn (slamavskiljare) med markinfiltration om rätt förutsättningar finns när det gäller jordarter och avstånd till grundvattenyta och dricksvattenbrunnar. Inom planområdet är dock förutsättningar för infiltrationsanläggning dålig med undantag för området i nordvästra hörnet. Det innebär att minireningsverk eller trekammarbrunn med markbädd är metoder som kan rekommenderas. För att uppnå hög skyddsnivå enligt Naturvårdsverket kan även det reade vattnet från minireningsverket behöva efterbehandlas med markbädd innan det släpps ut till recipient. En markbädd fungerar som en infiltrationsanläggning men reningen sker i ett uppbyggt sandlager istället för i markens naturliga jordlager. I botten på sandlagret samlas det vatten som inte rinner vidare ner i marken och leds ut till ett dike och vidare till recipient. Markbäddar är en av de vanligaste teknikerna för enskilt avlopp och är väl beprövad. Tekniken används både för blandat avloppsvatten och för enbart BDT-vatten. Markbäddar kompletteras ofta med ett filter för bättre fosforrening.

Minireningsverk kan användas för att behandla både blandat avloppsvatten och enbart BDT (bad, disk och tvätt)-vatten. Tekniken som används för rening är i princip densamma som i större kommunala reningsverk, det vill säga sedimentering, biologisk rening och kemisk fällning. Det finns även minireningsverk med enbart biologisk rening och enbart kemisk rening.

Idag finns det många olika tillverkare med likartade tekniklösningar. Gemensamt är att de i hög grad är automatiserade vad gäller kemfällning, pumpning och luftning av den biologiska

reningen och levereras/installas kompletta att använda. Minireningsverk finns anpassade för ett hushåll och uppåt.

Vintertid finns även risk att svallis bildas när vatten kontinuerligt släpps direkt ut ur reningsverket och fryser till is, i synnerhet om endast en utsläppspunkt används. Detta kan ställa till problem vid låga temperaturer i kombination med hög belastning (exempelvis kvällar och helger då flest brukare använder vatten). För att minimera problemet bör reningsverket vara väl tilltaget i kapacitet. En efterföljande markbädd med flera utsläppspunkter som säkerställer att utloppet fungerar väl även vid tjäle i marken samtidigt som flödet är stort är en bra lösning. Markbädden måste efter ett antal år underhållas genom att bland annat byta infiltrationsmaterial. Det innebär att markbädden måste grävas upp och fyllas med nytt material. För att undvika driftstopp kan markbädden ha en aktiv del och en stängd del, när den aktiva delen måste åtgärdas stängs den och den tidigare stängda delen aktiveras.

VA-utredningen rekommendationer

Planerad bebyggelse kan anslutas till befintliga dricksvattenanläggningar, men dimension på ledningsnäten behöver ses över. Kapaciteten är enligt tidigare utredningar och markägaren god. Befintliga dricksvattenanläggningar/brunnar ligger dock nedströms en del av befintlig och planerad bebyggelse och man bör ta hänsyn till risk för påverkan av avloppsanläggningar på dricksvattnet. Marken är dock tät bortsett från området i nordvästra delen, vilket innebär att infiltrationshastigheten är dålig till mycket dålig.

Den största risken är direktpåverkan på brunnarna via ytligt vatten, vilket medför att man bör se till att renat vatten från avloppsanläggningar styrs så att risken för påverkan minimeras. Vill man vara säker på att minimera risken att påverka dricksvattnet måste nya brunnar anläggas uppströms planerat område. Det är dock inte utrett om det går att hitta vatten av tillräckligt mängd där, däremot bör ett område för eventuell vattentäkt reserveras. För att göra en mer noggrann bedömning av risk för påverkan på befintliga anläggningar måste en hydrogeologisk utredning göras då det är oklart hur grottsystemen är sammankopplade med grottslukhållet där vatten tas.

Avloppsfrågan föreslås lösas med enskilda anläggningar alternativt gemensamma anläggningar, val av lösning styrs av faktorer som utbyggnadstakt och kan variera för olika delområden. För gemensamma anläggningar väljs minireningsverk och för enskilda anläggningar väljs minireningsverk eller markbädd. Markbädd bör utföras med tät botten. I samtliga fall bör man se till att det reade vattnet avleds på ett sätt, så att risken för påverkan på befintliga dricksvattenanläggningar minimeras. I den nordvästra delen bör infiltration undvikas för att minimera risken för påverkan befintlig dricksvattentäkt. Ett kontrollprogram för att följa upp reningen från utgående vatten ur minireningsverk och markbäddar bör upprättas. Detta bör även gälla befintliga anläggningar, där utgående vatten går att provta.

Dagvatten

Dagvatten är regn- och smältvatten som rinner på hårdgjorda ytor som tak och vägar eller genomsläpplig mark. Dagvattnet rinner vidare via diken eller ledningar till recipienten som kan vara grundvatten, vattendrag, sjö, eller våtmark. Dagvatten är en betydande källa till förorening av sjöar och vattendrag, dock är dagvatten från bostadsområden betydligt renare än dagvatten från exempelvis industriområden.

Området utgörs till stor del av naturmark vilket medför att regn och smältvatten infiltreras i marken och når grundvattnet samt rinner ovan jord och når sjön Överuman. När andelen hårdgjorda ytor ökar kommer dagvattenflödena öka. Området har riklig nederbörd och det rinner stora mängder dagvatten nedför berget, framförallt under våren vid snösmältningen samt vid kraftigare regn under barmarksperioden. Klimatförändringarna genererar dessutom ökade mängder nederbörd och detta bör tas med i dimensioneringen av diken mm.

Det måste finnas plats för vattnet att strömma genom området, ner mot Överman. Bebyggelsen får inte ligga för tätt så att avrinningen hindras. Trummor måste anläggas under planerad väg så att vattnet kan passera nedför fjällslutningen. Nya avskärande diken kan behöva anläggas norr om tomtplatserna och ledas ut vid på ömse sidor om planerade bostadskvarter. Den naturliga avrinningen följer ofta lågstråken i terrängen och det är viktigt att dessa i möjligaste mån bevaras.

I planprogrammet för Kåtavikens fritidsby redovisades en principlösning för hur dagvattnet kan avledas, se figur nedan.

Bild hämtad från planprogram för Kåtavikens fritidsby. Den stora myren magasineras dagvattnet i området och fördröjer avrinningen. Viss dikning kan behövas norr om planerad ny bebyggelse för att leda dagvattnet förbi tomtplatserna. Blå linjer illustrerar öppna växtbäddade diken med trummor under väg, vägarna illustreras med ljusbrun linje. Kartan visar endast en principlösning hur ett system för avledning av dagvatten kan utföras.

Den grundläggande reningsfunktionen för dagvatten är avskiljning av partiklar. Föroreningar i dagvatten är i hög grad partikelbundna och ett sedimenteringssteg kan effektivt rena dagvattnet. Sedimentering kan ske i öppna vattenvolymer (dammar, bassänger) där vattenhastigheten är låg, men partikelavskiljning sker även vid filtrering genom jordmaterial eller vegetation, som i växtbäddade diken. I anläggningar med vegetation ökar förutsättningarna att förbättra avskiljningen av lösta ämnen, framför allt näringsämnen som kväve och fosfor. Vegetation kan även fånga upp föroreningar som tungmetaller, näringsämnen och PAH:er (polycykliska

aromatiska kolväten). Denna typ av dagvattenrening sker vanligtvis genom konstgjorda översvämningsytor och fördröjningsmagasin med gröna växter och ger hög reningsgrad.

För att så långt som möjligt minimera negativa konsekvenser av dagvattnet kan dagvattnet hanteras i följande steg:

- Lokalt omhändertagande inom kvartersmark (privat mark) där det eftersträvas att minska uppkomsten av dagvatten och ha ett så rent vatten som möjligt.
- Avledning via tröga system så som växtbekladda diken. Avledningen behöver också anpassas för att kunna klara både mindre och mer extrema regn.

Föreslagna dagvattenåtgärder utgår ifrån att efterlikna den befintliga avrinningen genom att bevara lågstråk och behålla samma utflödesnivåer som idag.

Grundvatten

Generellt ligger grundvattenytan högt, d v s rätt nära eller nära markövertytan över hela området. Under hösten med höstregn och under snösmältningsperioden i maj och juni månad strömmar mycket ytvatten över detta område och tillskapar då högre grundvattennivåer.

Grundvattnet i området bedöms idag ha god kvalitet. Faktorer som kan ha negativ inverkan på grundvattnet är främst förorenade områden (giftiga ämnen, vanligtvis industrimark), jordbruksdrift (övergödning), olyckor (farliga ämnen som läcker ut) och långväga föroreningar (atmosfäriskt avfall bl a kvicksilver, bekämpningsmedel och PAH:er).

Ytvatten

Överuman

Kåtaviken ligger intill Överuman som är en sjö och ett regleringsmagasin i den översta delen av Umeälven. Överuman ingår i Umeälvens huvudavrinningsområde, är 78,8 meter djup, har en yta på 85 kvadratkilometer och befinner sig 523,8 meter över havet. Sjön avvattnas av vattendraget Umeälven. Vid provfiske har röding och öring fångats i sjön.

Överuman. Foto: MAF Arkitektkontor

Miljökvalitetsnormer för Överuman

I och med att EU:s ramdirektiv för vatten genomfördes kom kravet att samtliga vattenförekomster ska klassas med avseende på kemisk- och ekologisk status. Vattenmyndigheten har fastställt miljökvalitetsnormer (MKN) för vattenförekomster som är juridiskt bindande. Miljökvalitetsnormer är ett styrinstrument inom vattenförvaltningen som uttrycker den kvalitet en vattenförekomst ska ha vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå normen god status till år 2015. En verksamhet eller åtgärd får inte medföra att klassificeringen för en vattenförekomst försämras eller att miljökvalitetsnormen inte uppnås inom utsett tid.

Vattenförekomsternas status bedöms och graderas enligt följande;

EKOLOGISK YTVATTENSTATUS	KEMISK YTVATTENSTATUS
Hög	God
God	Uppnår ej god
Måttlig	
Otillfredsställande	
Dålig	

MILJÖKVALITETSNORMER ÖVERUMAN (2016-05-27, www.viss.lansstyrelsen.se)				
KATEGORI	STATUS 2014	KVALITETSKRAV 2015	UNDANTAG FRÅN KVALITETSKRAV 2015	RISKBEDÖMNING ATT KVALITETSKRAV EJ UPPNÅS
EKOLOGISK	Otillfredsställande*	God potential 2027	-	Risk
KEMISK	Uppnår ej god**	God	Kvicksilver och Kvicksilverföreningar, Bromerade difenyleter	Risk
<i>*Vattenförekomstens status bedöms vara otillfredsställande ekologisk potential. Bedömningen bygger på att antalet åtgärder som genomförts i vattenförekomsten eller i verksamheter som påverkar vattenförekomstens hydromorfologiska och ekologiska kvalitetsfaktorer är få. Bedömningen är genomförd i enlighet med Havs- och Vattenmyndighetens vägledning för kraftigt modifierade vatten med tillämpning på vattenkraft. Otillfredsställande ekologisk potential innebär att mellan 3 till 6 av åtgärderna inom maximal ekologisk potential är genomförda eller inte innebär en väsentlig förbättring av de biologiska kvalitetsfaktorerna.</i>				
<i>** Vattenförekomsten bedöms ej uppnå god kemisk status. Bedömningen baseras på att gränsvärdet för kvicksilver med stor sannolikhet överskrids i vattenförekomsten, se motiveringstexten för kvicksilver. Eventuellt överskridande av andra metaller av de prioriterade ämnena framgår i bedömningen för respektive ämne.</i>				

Överumans miljöproblem kan främst härledas till vattenregleringen, dvs fysisk påverkan genom förändringar av vattenflöden, morfologi och kontinuitet. Som åtgärd för att förbättra den ekologiska statusen ska fiskens möjlighet till vandring förbättras, detta genom utrivning av vandringshinder (alla åtgärder som syftar till att möjliggöra fiskvandring förbi ett hinder). Det kan röra sig om att riva ut dammar eller att anlägga olika typer av fiskvägar som omlöp och fisktrappor.

Övriga ytvatten

I sydvästra delen av planområdet mynnar en fjällbäck till Överuman. Fjällbäcken avvattnar en liten sjö drygt 2 km norr om planområdet.

Tre runda små dammar ligger nära fjällbäckens utflöde, till viss del inom södra delen av planområdet. Dammarna har tidigare använts till fiskodling men står idag oanvända. Centralt i planområdet, väster om befintlig camping, finns två grottslukhål (s.k. doliner) varav ett är utrustat med en vattenförsörjningsanläggning som använder vattnet i grottorna som råvatten. Ytterligare två grottslukhål finns i planområdets nordöstra hörn.

Översvämningsrisk

Klimatförändringar genererar ökade nederbördsmängder vilket i framtiden kan leda till fler översvämningar. Detta kan få stora konsekvenser för byggnader som är placerad på mark som riskeras att översvämmas. SMHI har under hösten 2015 arbetat fram nya analyser över hur det framtida klimatet kan utvecklas i Norrbotten. Analysen visar att årsmedelnederbörden väntas öka med mellan 20-40% beroende av utsläppsmängden växthusgaser till atmosfären. Den mindre mängden nederbörd väntas vid begränsade utsläpp och den större mängden väntas vid höga utsläpp. Även den kraftiga nederbörden (skyfall) väntas öka, maximal dygnsnederbörd kan öka med ca 15-25% beroende på scenario.

I takt med att temperaturen ökar stiger även havsytans nivå när bl a glaciärer smälter i allt högre hastighet. Mycket forskning har under de senaste åren använts för att försöka beräkna hastigheten av havsnivåns ökning. För Sveriges del är den samlade bedömningen från de forskningsresultat som hittills presenterats att havet stiger med som högst cirka 1 meter under de närmsta 100 åren. Till viss del kommer den pågående landhöjningen att minska konsekvenserna längs Sveriges norra kuster, där landhöjningen är ca 1 cm/år.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har på portalen för översvämningshot karterat Umeälven (2016-05-27). Karteringen visar inga höjda vattenflöden för 100-årsflöde eller beräknat högsta flöde, men beräkningen är endast gjord på dagens klimat (ej klimatanpassad).

Konsekvenser

Planförslag

Det finns god tillgång till vatten i området. Nya vattentäkter kan ordnas i hela planområdet. Vattentäkter bör anläggas ovanför varje bebyggelsegrupp för att förhindra kontaminering med avloppsvatten. Ett gemensamt vattenledningsnät kan byggas inom respektive bebyggelseområde. Alternativt kan ett gemensamt vattenledningsnät byggas för hela området. Vattenledningsnätet måste då förses med tryckstationer för att ordna distribution av vatten till de högt belägna områdena i planen. Även enskilda dricksvattenbrunnar kan anordnas.

Avloppslösningen i planområdet kan vara en kombination av minireningsverk och enskilda avloppsanläggningar. Företrädevis bör området norr om myren förses med minireningsverk på grund av de dåliga infiltrationsmöjligheterna. Hög skyddsnivå gäller för planområdet och tillstånd för att anlägga avloppsanläggning måste sökas hos kommunens miljö- och samhällsbyggnadsnämnd. Tillståndet fastställer placering av anläggningen och vilken teknik som måste användas för att klara reningskravet för det reade vattnet som släpps ut. Även campingen ska förses med ett minireningsverk. I de nordvästra delarna kan enskilda avloppsanläggningar med naturlig infiltration vara möjlig. Detaljplanen redovisar ett lämpligt område för minireningsverk söder om denna bebyggelsegrupp som ett alternativ till enskilda avloppsanläggningar.

Tillstånd måste sökas för avloppsanläggning och vattentäkt, om vattentäkten innebär ett större uttag eller kan påverka omkringliggande vattentäkter. Tillstånd för avlopp sökes hos kommunen och tillstånd för vattenverksamhet sökes hos länsstyrelsen.

Planförslaget innebär ca 50 bostäder. Dessa bostäder påverkar vattenkvaliteten främst genom vilken typ av avloppslösning som används, men även av hur området används. Om exempelvis bilar tvättas på gatan finns det stor risk att olja, tungmetaller och andra miljöfarliga ämnen förorenar marken och slutligen även vattnet. Kemikalier används även till underhåll av båtar, i strandområdet bör extra försiktighet vidtas vid underhåll för att undvika mark-/vattenförorening.

Vid planering av området måste hänsyn tas till avrinning och dagvatteninfiltrering. Avskärande diken samt diken för bortledning av dag- och smältvatten bör anläggas vid de nya bebyggelseområdena. Principlösningar för diken och trummor bör utredas parallellt med detaljplanen. Dagvattenåtgärder bör utgå ifrån att efterlikna den befintliga avrinningen genom att bevara lågstråk och behålla samma utflödesnivåer som idag.

Myr- och våtmarker fungerar som naturens egen renare av vatten då vattnet filtreras genom både växter och jordlager samtidigt som det fördröjs innan det slutligen når recipienten. Det innebär att den norra delen av planområdet kan infiltrera dagvattnet i myren. Det är dock av stor vikt att försiktighetsåtgärder vidtas av alla som brukar området. Om exempelvis bilar tvättas på gården eller målarfärg hålls ut i avloppet innebär det en stor belastning på miljön oavsett dagvattenhantering.

Om marken måste avvattnas för att kunna bebyggas krävs tillstånd till markavvattning enligt 11 kap 13 § miljöbalken.

Nollalternativ

Nollalternativet innebär ingen risk för vattentäkterna då dessa ligger uppströms avloppsanläggningarna. Dagvattenmängden blir mindre än planförslagets eftersom det är mindre hårdgjorda ytor som vägar, parkeringsplatser och tak. Nollalternativet innebär att det är färre potentiellt förorenande föremål som, bilar, skotrar, båtar mm i området.

Åtgärdsförslag

Upprätta en handlingsplan för provtagning av dricksvatten och renat avloppsvatten där även befintliga anläggningar ingår. (Beskrivas i planbeskrivningen).

Lokal information om miljöhänsyn till brukare av området. (Beskrivas i planbeskrivningen).

Bedömning

Det är viktigt att ha en helhetssyn i vatten- och avloppsfrågan. Om alla ordnar sitt eget avlopp och sin egen dricksvattenbrunn kan området bli känsligt. Bästa lösningen för området är gemensamma lösningar för minireningsverk samt dricksvattentäkter.

Det finns i dagsläget två vattentäkter som båda är placerade söder om planerad bebyggelse. Den västra på andra sidan fjällbäcken och den östra nedanför myren. Grundregeln är att vattenbrunn ska ligga ovanför (högre mark, uppströms) avloppsbrunn för att inte riskera kontaminering. Påverkan på vattentäkterna är osäker och bör studeras närmare innan bygglov ges. Markens beskaffenhet kan eventuellt möjliggöra avloppsanordningar ovanför vattentäkterna

eftersom marken vid fjällbäcken har god infiltrationsförmåga då den består till stor del av sand och grus, och myren fungerar som en naturlig renare av vatten.

Om ett lokalt reningsverk används finns en liten risk för driftstörningar, även underhållet är viktigt för att anläggningen ska fungera felfritt. Löpande kontroller bör göras för att se att det renade vattnet som släpps ut är nog renat.

Planförslag

Små konsekvenser; Liten påverkan på värden av lokalt/regionalt intresse.

Begränsad påverkan; Objektets värden finns kvar men minskar generellt eller delar av värdena försvinner.

Nollalternativ

Inga/Obetydliga konsekvenser; Inga eller obetydlig påverkan på värden av riksintresse eller lokalt/regionalt intresse.

FRILUFTSLIV

Förutsättningar

Stora delar av fjällkedjan är utpekad som riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap 6 § miljöbalken, samt rörligt friluftsliv enligt 4 kap 2 § miljöbalken. Med friluftsliv avses i detta sammanhang vistelse utomhus i natur- eller kulturlandskapet för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling. Till väsentliga naturkvaliteter för friluftslivet hör bl.a. variationen i landskapet. Riksintresseområden för friluftslivet är områden som har så stora friluftsvärden på grund av särskilda natur- och kulturkvaliteter och tillgänglighet för allmänheten, att de är eller kan bli attraktiva för besökare från hela eller en stor del av landet eller utlandet, dvs. de har turistiskt intresse.

Kåtaviken ligger i ett landskap med storslagna fjäll och fiskrika sjöar. Fiske, skidåkning, fjällvandring och snöskoterfärder är vanligt förekommande aktiviteter i området. Överuman har god fisktillgång och fritidsfisket är den aktivitet som bedrivs mest frekvent i området, både sommar- och vintertid. Närheten till Mo i Rana på den norska sidan och Hemavan innebär möjlighet till fler aktiviteter. Orterna erbjuder större skidanläggningar och i Norge finns möjlighet till havsfiske o.d. Närmaste större skidanläggning finns i Hemavan ca 5 mil öster om planområdet. Många människor söker sig till Kåtaviken och dess omgivningar för att få vistas i fjällmiljö och ta vara på naturens resurser. I Kåtaviken finns det både fritidshus och husvagnsplatser. Framförallt husvagnsuppställningen sker något ostrukturerat vilket skapar ett rörligt intryck.

En snöskoterled bör anordnas i planområdet, dels för att möjliggöra åtkomst till fastigheter vintertid samt för att främja en kontrollerad snöskoteranvändning i området. Den nya snöskoterleden ska möjliggöra åtkomst till fritidshusen och ansluta till förråden/garagen som medges i anslutning till infartsvägen. På bilden nedan visas ett exempel på hur snöskoterleder kan utformas inom planområdet och kopplas ihop med befintligt skoterlednät på sjön Överuman för att möjliggöra fritidsfisket.

Under renarnas kalvningsperiod, april till maj, är det förbjudet med all skoteråkning i Vindelfjällens naturreservat direkt norr om planområdesgränsen.

Bild hämtad från planprogram för Kåtavikens fritidsby. Exempel på hur snöskoterleder kan utformas i planområdet. Skoterlederna ansluter till befintligt nät på Överuman.

Konsekvenser

Planförslag

Genomförande av detaljplanen innebär att hela fritidsbyn görs mer attraktiv samt ökar kapaciteten för turister och andra besökare genom service, fler stugor och platser för husvagn/husbil.

Nollalternativ

Nollalternativet innebär att viss ökning av besökare kan ske.

Åtgärdsförslag

Inga åtgärdsförslag föreslås.

Bedömning

Fler boende/besökande i fritidsbyn innebär fler som tar sig ut i fjällvärlden, vilket är positivt för riksintresset.

Planförslag

Positiva konsekvenser; Konsekvenser som förbättrar värden av riksintresse eller lokalt-/regionalt intresse.

Nollalternativ

Inga/Obetydliga konsekvenser; Inga eller obetydlig påverkan på värden av riksintresse eller lokalt/regionalt intresse.

RENNÄRING

Förutsättningar

Renskötseln är en arealkrävande och extensiv näring som är i behov av stora betesarealer. Den använder sig av renens naturliga anpassning till olika vegetationstyper och det klimat den lever i. En typ av betesområde kan aldrig ersätta en annan då varje betesområde har egenskaper som är strategiskt viktiga under olika perioder på året.

Renskötselns årscykel delas in i 8 perioder med start på våren då kalvningen sker. Under kalvningen är renarna spridda från lågfjällsområdet ovan odlingsgränsen till kalfjället i väster. Intensivt kalvningsland är Artfjället och området Bielljaure och västerut. Under kalvningsperioden råder skoterförbud i Vindelfjällens naturreservat. Skotrar och lösspringande hundar kan innebära ett stort stresspåslag för renar.

Ubmeje tjeälddie, tidigare Umbyn, är den sameby som bedriver rennäring i området. Samebyn använder all mark i fjällen och marken i planområdet är utpekad som trivselland för renen. Detta innebär att det finns tillgång till värdefulla betestyper i området som skapar förutsättningar för renen till långvarigt bete och vila. Området består av björkskog, myrmark och bäckdrag med vegetation som renen betar av under olika perioder på året. Samebyn använder lågfjällsområdet som angränsar till planområdet under vårvintern och sommaren samt senare under hösten då renarna vandrar tillbaka till skogslandet.

Marken i planområdet berörs dock inte av riksintresse för renskötseln. För att ett område ska få status som riksintresse för renskötsel ska det antingen vara ett strategiskt viktigt område som till exempel flyttleder eller svåra passager, eller också kan ett område få status som riksintresse till följd av ett funktionellt samband.

Samebyn bedriver inte rennäring på den norska sidan norr om Överuman. Planområdets geografiska läge i nära anslutning till den norska gränsen kan antas vara av mindre strategisk vikt för samebyn.

Under renarnas kalvningsperiod, april till maj, är det förbjudet med all skoteråkning i Vindelfjällens naturreservat direkt norr om planområdesgränsen.

Samråd planprogram Kåtaviken

Planprogram för Kåtaviken togs fram 2012/2013. Under samrådet lämnade Ubmeje tjeälldies följande yttrande;

- Samebyn har framfört att marken runt bäcken anses strategiskt viktig för renens betesgång förbi exploaterat området.
- Samebyn har även uttryckt oro för ett expanderat avlopp i området. Överuman har idag god tillgång till föda och fisken är av god kvalitet. Ubmeje tjeälddie bedriver fiske i området, både för egen räkning och för vidare försäljning. Fisket är viktigt för verksamheten och avloppsreningen måste vara av god standard. Vattenkvaliteten i Överuman får inte påverkas negativt när planen genomförs.

Konsekvenser

Planförslag

Vid utformningen av detaljplanen har tagits i beaktande Ubmeje tjeälddies yttrande vid samrådet till föreliggande planprogram. Strandskyddet föreslås upphävas i hela detaljplaneområdet men området närmast bäcken lämnas fri från ingrepp för att möjliggöra passage för renar. Exploateringen vid bäcken är begränsad, förutom på ett ställe där tidigare bildade fastigheter ligger relativt nära. Den något glesa strukturen på markanvändningsområdena i detaljplanen medger utrymme för renar att vistas i planområdet. Renar kan periodvis vara mycket känsliga för skoterkörning och annan friluftsverksamhet. Hänsyn ska alltid visas för renskötseln och för att klargöra konkret vad som gäller bör information till brukarna av området göras lättillgängligt.

Överuman ingår i utpekade område ”Avloppskänsliga vatten, inland, fosfor”. Hög skyddsnivå gäller därmed intill sjön och tillstånd för att anlägga avloppsanläggning måste sökas hos kommunens miljö- och samhällsbyggnadsnämnd. Tillståndet fastställer placering av anläggningen och vilken teknik som måste användas för att klara reningskravet för det renade vattnet som släpps ut.

Nollalternativ

Nollalternativet innebär mindre påverkan på renskötseln eftersom färre människor besöker området.

Åtgärdsförslag

Lokal information om regler, exempelvis skoterkörning, samt hänsyn till renskötseln i övrigt, exempelvis hundhantering, till brukare av området. (Beskrivas i planbeskrivningen).

Bedömning

Kåtaviken ligger i utkanten av samebyns användningsområde pga närheten till norska gränsen, inga viktiga kärnområden eller svåra passager av riksintresse finns i närområdet. Planförslaget genererar dock med fler stugor och campingplatser en ökad användning av området och dess omgivning som i sin tur kan påverka renskötseln negativt.

Planförslag

Små konsekvenser; Liten påverkan på värden av lokalt/regionalt intresse.

Begränsad påverkan; Objektets värden finns kvar men minskar generellt eller delar av värdena försvinner.

Nollalternativ

Inga/Obetydliga konsekvenser; Inga eller obetydlig påverkan på värden av riksintresse eller lokalt/regionalt intresse.

MILJÖMÅL

Riksdagen har beslutat om 16 nationella miljö kvalitetsmål. Länsstyrelsen ansvarar för att samordna miljö kvalitetsmålen regionalt. Aktuella nationella och regionala miljö mål som berörs av planen är:

Levande sjöar och vattendrag

Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljö värden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.

Det som i största grad kan påverka miljö målen negativt är om vald avloppslösning och dagvattenhantering inte uppfyller kraven för hög skyddsnivå. I området råder hög skyddsnivå och tillstånd för att anlägga avloppsanläggning måste sökas hos kommunens miljö- och samhällsbyggnadsnämnd. Tillståndet anger vilken teknik som medges användas för att klara reningskravet för det reade vattnet som släpps ut och infiltreras i marken. Det är av yttersta vikt att en avloppslösning som klarar hög skyddsnivå används samt att prover på reat vatten tas för att kontrollera att anläggningen uppfyller nämndens krav. Det är viktigt att driftsäkra lösningar används och att utsläppspunkter regelbundet kontrolleras för att undvika negativ påverkan på Överuman. Detaljplanens genomförande bedöms inte påverka miljö målen negativt, om föreslagna åtgärder vidtas.

Storslagen fjällmiljö

Fjällen ska ha en hög grad av ursprunglighet vad gäller biologisk mångfald, upplevelse värden samt natur- och kultur värden. Verksamheter i fjällen ska bedrivas med hänsyn till dessa värden och så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

Kåtaviken är en befintlig fritidsby som expanderar. Detaljplanens genomförande påverkar inte upplevelse värden negativt. Vindelfjällens naturreservat, ett av nordens största skyddade områden, ligger norr om planområdet.

SAMLAD BEDÖMNING

I tabellen nedan sammanfattas bedömningen av planförslagets och nollalternativets konsekvenser samt vilka åtgärder som föreslås. Bedömningsgrunderna finns beskrivet på sid 6.

POSITIVA KONSEKVENSER	INGA/OBETYDLIGA KONSEKVENSER	SMÅ NEGATIVA KONSEKVENSER	MÅTTLIGA NEGATIVA KONSEKVENSER	STORA NEGATIVA KONSEKVENSER
MILJÖASPEKT	PLANFÖRSLAG	NOLLALTERNATIV	ÅTGÄRDSFÖRSLAG	
Kulturmiljö	Inga fornlämningar eller kulturlämningar påverkas negativt av detaljplanens genomförande. Området vid minnesmärket planläggs som Parkmark.	Inga fornlämningar eller kulturlämningar påverkas.	Inga åtgärdsförslag	
Strandskydd	Stranden i fritidsbyn är redan av människan starkt påverkad. Strandskyddets syften avseende växt- och djurlivet är delvis utsläckt pga vattenregleringen och av pågående verksamhet. I detaljplanen kan den mest värdefulla delen planläggas som Naturmark och därigenom få skydd mot ytterligare exploatering.	Stranden i fritidsbyn är redan av människan starkt påverkad. Strandskyddets syften avseende växt- och djurlivet är delvis utsläckt pga vattenregleringen och av pågående verksamhet.	Inga åtgärdsförslag	
Vattenfrågor	Det är viktigt att ha en helhetssyn i vatten- och avloppsfrågan. Om alla ordnar sitt eget avlopp och sin egen dricksvattenbrunn kan området bli känsligt. Bästa lösningen för området är gemensamma lösningar för minireningsverk samt dricksvattentäkter. Överuman ingår i utpekade område "Avloppskänsliga vatten, inland, fosfor". Hög skyddsnivå gäller därmed i aktuellt område och tillstånd för att anlägga avloppsanläggning måste sökas hos kommunens miljö- och samhällsbyggnadsnämnd. Tillståndet fastställer placering av anläggningen och vilken teknik som måste användas för att klara reningskravet för det renade vattnet som släpps ut.	Nollalternativet innebär ingen risk för vattentäkterna då dessa ligger uppströms avloppsanläggningarna. Dagvattenmängden blir mindre än planförslagets eftersom det är mindre hårdgjorda ytor som vägar, parkeringsplatser och tak. Nollalternativet innebär att det är färre potentiellt förorenande föremål som, bilar, skotrar, båtar mm i området.	Villkor bygglov vatten och avlopp? (Planbestämmelse). Upprätta en handlingsplan för provtagning av dricksvatten och renat avloppsvatten där även befintliga anläggningar ingår. (Beskrivas i planbeskrivningen). Lokal information om miljöhänsyn till brukare av området. (Beskrivas i planbeskrivningen).	
Friluftsliv	Genomförande av detaljplanen innebär att hela fritidsbyn görs mer attraktiv samt ökar kapaciteten för turister och andra besökare genom service, fler stugor och platser för husvagn/husbil. Fler boende/besökande i fritidsbyn innebär fler som tar sig ut i fjällvärlden, vilket är positivt för riksintresset.	Nollalternativet innebär att en viss ökning av besökare kan ske.	Inga åtgärdsförslag	
Rennäring	Kåtaviken ligger i utkanten av samebyns användningsområde pga närheten till norska gränsen, inga viktiga	Nollalternativet innebär mindre påverkan på rensköter	Lokal information om regler, exempelvis skoterkörning, samt hänsyn	

	<p>kärnområden eller svåra passager av riksintresse finns i närområdet. Planförslaget genererar dock med fler stugor och campingplatser en ökad användning av området och dess omgivning som i sin tur kan påverka renskötseln negativt.</p>	<p>seln eftersom färre människor besöker området jämfört med planförslaget.</p>	<p>till renskötseln i övrigt, exempelvis hundhantering, till brukare av området. (Beskrivas i planbeskrivningen).</p>
--	--	---	---

UPPFÖLJNING

Området har hög känslighet för övergödning och miljögifter. För att vara säker på att inget förorenat vatten når sjön är det viktigt att miljökontoret följer upp reningen av avloppsanläggningen, om en sådan anläggs, med provtagning vid utsläppspunkter. Detsamma vid utsläppspunkter för dagvattnet.

REFERENSER

Planhandlingar detaljplan för Kåtaviken fritidsby, del av Högstaby 1:6, MAF Arkitektkontor, april 2016.

Planprogram för Kåtaviken fritidsby, Storumans kommun, MAF Arkitektkontor, februari 2013.

Arkeologisk utredning inom fastigheten Högstaby i Tärna socken, landskapet Lappland, Rapport 2014:3, LK Konsult, Landskapsarkeologerna, mars 2014.

VA-utredning Kåtavikens fritidsby, Kåtavikens servicecenter, Sigma civil, maj 2016.

Rapport Fältbesök Kåtaviken, Geotekniska och marktekniska förutsättningar, Reinertsen, september 2013.

Översiktsplan Storumans kommun, maj 2011.

Webbsidor

Vattenmyndigheten: www.viss.lansstyrelsen.se

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap: www.msb.se

Miljömålsportalen: www.miljomal.se

Länsstyrelsens planeringsunderlag: www.lansstyrelsen.se/vasterbotten

Sveriges geologiska undersökning (SGU) www.sgu.se

Avloppsguiden: www.avloppsguiden.se

Lagar och förordningar, www.notisum.se